

Josephine Woltman Elpers

Helaas heb ik in juni jongsleden afscheid moeten nemen van mijn peetoom, Oom Oscar Wibaut. Een deel van zijn wijsheid, hetgeen hij ook van zijn voorouders heeft doorgekregen en weer doorgaf aan mij en vele anderen, wil ik graag met u hier delen en in verbinding brengen met de thema's Moderne Devotie, Onderwijs en de visie van Windesheim.

De grootvader van Oom Oscar was Floor Wibaut, een krachtvolle wethouder van volkshuisvesting en financiën in Amsterdam, die veel tot stand heeft gebracht, met name bij de sociale woningbouw voor arbeiders. Zijn gezegde was: 'Wie bouwt? Wibaut!'. Oom Oscar was net zoals zijn grootvader pragmatisch, een creatieve persoonlijkheid en een nonconformist. Mijn peetoom Oscar gaf mij vijf levenswaarden mee, die goed te onthouden zijn aan de hand van vijf woorden, die in het Engels met een C beginnen. Deze woorden betekenen voor mijzelf veel en ik gebruik ze dan ook dagelijks in mijn leven en dus ook in mijn werk als directeur in het onderwijs.

C = Core. blijf bij jezelf. Gebruik je kerntalenten. Authenticiteit is de basis voor persoonlijke of teamgerichte ontwikkeling. Respecteer jezelf en respecteer de ander in de kern en werk vanuit je eigen de kern: je hart. Wees echt, betrouwbaar en trouw aan je eigen persoonlijkheid, in verbondenheid met je omgeving. Wees je bewust van wat je voelt, denkt, wilt en doet. Breng dit in balans met elkaar. Maak bewuste keuzes en accepteer de gevolgen van je gedrag. Jouw authenticiteit is zichtbaar in hoe je bent in het hier-en-nu.

C= Connection. Verbondenheid is de energie die mensen met elkaar voelen, wanneer ze zonder elkaar oordelen, elkaar waarnemen en elkaar waarderen. Wees verbonden met jezelf, met andere mensen, met dieren, met de natuur, dus met alles.

C = Commitment. Commitment is de onherroepelijke vastlegging van beloften. Onherroepelijkheid impliceert dat als je jezelf op tijdstip 1 vastlegt op je gedrag, dat je datzelfde gedrag op tijdstip 2 toont. Daarnaast is commitment dat je je toewijdt aan dat waar je mee bezig bent en waar je graag mee bezig wilt zijn.

C = Contribution. Hieronder versta ik dat je altijd maximaal bijdraagt aan wat je aan vermogen bezit om de samenleving en de wereld te verbeteren.

C = Creativiteit. Zie altijd iets nieuws, vanuit een ander perspectief en doorbreek patronen en gewoontes. Denk in kansen en oplossingen en niet in problemen. Doe het altijd anders, ga op zoek naar iets nieuws, doe en maak het anders. Creativiteit is ook lachen, dat is gezond, helpt ontspannen en

speelt een belangrijke rol in het leggen en onderhouden van sociale contacten.

Deze 5 C's zijn ook terug te vinden in de Moderne Devotie.

C = Core. Iedere student heeft wel een talent en kan leren op zijn of haar eigen manier. Wat is de kern van het talent van de student en wat is de kern van de manier waarom zij of hij leert. In de Moderne Devotie wordt geen onderscheid des persoons gemaakt, dus niemand wordt voorgetrokken en niemand wordt achtergesteld.

C = Connection. Iedereen doet mee in de leergemeenschap, niemand valt buiten de boot. In en buiten de schoolgemeenschap was er zorg voor elkaar, voor de zieke, voor de arme en de vreemdeling.

C = Commitment. Commitment werd in het onderwijs van de Moderne Devotie gevraagd aan waarden die belangrijk vanuit de vorming in het onderwijs: soberheid, bescheidenheid, inzet om niet, devotie en gemeenschapszin.

C = Contribution. In de Moderne Devotie was een hoofddoel van onderwijs niet kennisvergarig maar om betere mensen van de studenten te maken, waar de samenleving wat aan heeft. Sociale, geestelijke en persoonlijke vorming waren daarom een belangrijk onderdeel van het onderwijsleerpakket. Alleen op die manier kunnen studenten bijdragen aan de maatschappij.

C = Creativiteit. Het onderwijs in de Moderne Devotie was anders en vernieuwend voor die tijd, tegen bepaalde bestaande stromingen in. Als we nu het HBO onderwijs bij Windesheim nemen, spelen deze 5 C-waarden in het onderwijs binnen de Moderne Devotie dan een cruciale rol? Als voorbeeld kunnen bij Windesheim de volgende vragen spelen: Vanuit welke visie geef je als school ICT een plek in het onderwijs? Hoe geef je passend onderwijs vorm? Wat doe je wanneer je merkt dat een leerling zwaar lijdt onder pesten? Voor deze vragen bestaan geen standaard antwoorden. Er zijn namelijk verschillende waarden in het spel, die je goed tegen elkaar moet afwegen. Dat geldt overigens niet alleen voor het onderwijs, maar voor alle werkvelden waarvoor we als hogeschool opleiden. Daarom leiden we op Windesheim onze studenten op tot waarde(n)volle professionals, die leren zulke afwegingen te maken. Dat klinkt eenvoudig, maar is in de praktijk natuurlijk ingewikkeld. Toch vinden we als hogeschool dat we deze uitdaging moeten aangaan. De wereld om ons heen wordt namelijk steeds complexer en verandert steeds sneller. Dat levert grote uitdagingen op voor professionals om grondig te innoveren. Daarbij zijn dus verschillende waarden in het spel en moeten professionals uiteindelijk ethische keuzes maken.

Het thema waarde(n)volle professionalisering is zoals gezegd ingewikkeld, voor studenten én docenten. Want wat maakt bijvoorbeeld een methode om pesten op school tegen te gaan nu een goede methode? Dat merk je aan de effecten ervan. Maar in zo'n methode zitten waarden verpakt. Iets vergelijkbaars geldt voor ICT-toepassingen in het onderwijs. De vormgeving en inhoud van een game bijvoorbeeld weerspiegelen waarden, bijvoorbeeld over hoe je omgaat met conflicten. De waarden zitten dus als het ware verstopt in hoe we leven en werken. Het boven tafel krijgen van die waarden is ingewikkeld en vraagt tijd, een open blik en dialoog.

Diversiteit aan waarden

Wat het nog complexer maakt, is dat het gaat om verschillende soorten waarden: persoonlijke waarden, waarden van je leerling(en) en/of collega's, van de organisatie waar je werkt, van je beroepsgroep en van de samenleving als geheel. Die lopen vaak door elkaar heen en zijn geregeld onderling strijdig. Denk aan de huidige nadruk op excellentie in het onderwijs. Voor veel onderwijsprofessionals botst dat met hun persoonlijke visie op 'goed onderwijs voor allen'.

Een waarde(n)volle professional kan goed met deze waardendimensie van de alledaagse praktijk omgaan, en met de ethische spanningen en dilemma's die zich vaak voordoen. Zo'n professional kan daar goed over communiceren, ook met mensen met heel andere waarden. Hij respecteert die verschillen en dus de eigenheid van anderen. De waarde(n)volle professional moet dan goed weten wat zijn eigen waarden zijn en waar die vandaan komen. Hij kan ook kritisch over zijn eigen waarden reflecteren en erover communiceren, op basis van argumenten.

Het beleidsthema waarde(n)volle professionalisering is een mooie motor voor onderwijsontwikkeling op Windesheim.

Hiermee wil ik dan ook graag mijn verhaal over de verbinding tussen mij, mijn geliefde peetoom, de modern Devotie en het HBO onderwijs bij Windesheim afsluiten. Laten we in stilte over deze waarden nadenken, en wat ze voor u en mij betekenen?